

SEVDA
PEŞİNDE

Açıklamalı
Orijinal Metin

HÜSEYİN
RAHİMİ
GÜRPINAR

HÜSEYİN RAHİMİ
GÜRPINAR

SEVDA
PEŞİNDE

Can Miras

Sevda Peşinde, Hüseyin Rahmi Gürpınar

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: İbrahim Hilmi; Kitaphane-i Askeri, 1328 (1912)

Can Yayınları'nda 1. basım: Haziran 2019

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Mustafa Çevdikdoğan

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Dizi kapak tasarımı: Burak Tıǧlı

Kapak uyarlama: Furkan Pehlivan

İç baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-975-07-4072-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750740725

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

HÜSEYİN RAHİMİ
GÜRPINAR
SEVDA
PEŞİNDE

Çevrimyazı ve yayına hazırlayan
Mustafa Çevikdoğan

ROMAN

♥can

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Gulyabani (Günümüz Türkçesiyle), 2019

Gulyabani (Orijinal Metin), 2019

Sevda Peşinde (Günümüz Türkçesiyle), 2019

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR, 1864'te İstanbul'da doğdu. Dört yaşında annesini kaybetti. Çocukluğu teyzesinin yanında, Aksaray'da geçti. Mahmudiye Rüşdiyesi'nde okudu. Hastalığı sebebiyle Mülkiye'deki eğitimini yarım bıraktı. Kısa süreli birkaç memuriyet denemesi ve bir dönem milletvekilliği haricinde hayatını hep yazdıklarıyla kazandı. Henüz 23 yaşındayken yazdığı ilk romanı *Şık*, Ahmed Mithat Efendi'nin övgüleriyle karşılandı ve 1887'de *Tercüman-ı Hakikat*'te tefrika edildi. Sonraki yıllarda verimli bir yazarlık hayatı geçirdi. 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başı İstanbul'unun konak ve sokak hayatını eserlerinde ustalıkla işledi. Klasikleşmiş birçok romanının yanı sıra hikâye, oyun, makale türlerinde de eserler verdi. Edebiyatımızda gerçekçiliğin ve doğalcılığın en önemli temsilcilerinden biri olan Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın eserlerinde halkı pozitif bilimlere yönlendirme isteği de açıkça görülür. 1944'te ölen yazarın mezarı, hayatının son 31 yılını geçirdiği Heybeliada'dadır.

Yayıncının Notu

Bu kitabı hazırlarken yazarın diline, üslubuna, kelime tercihlerine müdahale etmedik; sadece imlasını günümüz kurallarına uyarladık. Artık pek kullanılmayan Arapça, Farsça kelimeler için kitabın sonunda bir sözlük hazırladık. Yabancı kelimeleri de özgün şekilleriyle yazmaya çalıştık. Bugün sık kullanılmayan Türkçe kökenli bazı kelimelerin, halk deyişlerinin anlamlarını, gündelik hayata ve döneme dair gerekli bazı açıklayıcı bilgileri de dipnotlarda vermeye çalıştık.

Sevda Peşinde, ilk olarak 1328'de (1912) basılmıştı. İkinci baskısı ise 1948'de yine Hilmi Kitabevi'nce yapılmıştı. Elinizdeki kitabı yayına hazırlarken, yazar hayattayken yapılan ilk baskıyı esas aldık. Gerek gördükçe daha sonra yapılan baskılara da başvurduk.

Hüseyin Rahmi Gürpınar.

Birinci Kısım

1

Birkaç sene evvel İstanbul gazetelerinde genç, güzel bir Türk kadınının intiharı okundu. Vaka Heybeliada'da cereyan etmişti. Bu hadise-i müellime hakkında ceraid-i mahalliyenin iddia-i mevsukiyetle yekdiğerini tekziben verdikleri malumat-ı mütebayine hayli dallandı budaklandı. Umuma merak sardı. Akab-i vakada iki delikanlı beyninde düello vuku bulacağı şayi oldu. Bu çarpışacaklardan birinin müntehirenin zevci, diğèrinin âşığı olduğı söylendi. Halkın merakı bütün bütün arttı.

Düello gibi bir âdet-i sibaanenin memleketimizde taammümü tecviz edilmedi. Bu mukatele-i hususiye aleyhinde birçok kılükal oldu. Sütunlar yazıldı.

Bir Türk kadınının intiharı külliye na-şinide bir vaka değildir. Bu nev vukuat nadir fakat vakidir. Saika-i yeisle kendilerini denize, kuyuya atan, ağaca, merdiven parmaklığına asan kadınlar görülüp işitildiğı gibi birisi yine Adalar'da olmak üzere son on beş-yirmi sene zarfında nisvanımız arasında revolverle iki-üç intihar vuku bulduğı da zabıtaca mukayettir.

Avrupa'da cereyan eden bu nev vukuat-ı müellime bizdeki kadar celp-i nazar ve istiğrap görülmez. Mesela

Paris'te ay, hafta geçmez ki inkıta-ı âlâmını Seine Nehri'nin ka'rında aramaya atılan talih-zede nisvan işitilmesin.

Fakat bizde öyle değildir. İstanbul'da bir kadının ve bhusus bunun gibi oldukça maruf, terbiyeli, asil bir aileye mensup bir kadının intiharı adeta bir vaka-i mühimme ve müheyyice addolunur. İntiharın suret-i tasmi-mindeki hayalperestlik, şairiyet-i elime ile vakayı ihata eden esrar da bu merak ve heyecanı fevkalade tezeyyüde sebep oluyordu.

Gazeteler her gün bir buçuk-iki sütunlarını bu vakaya hasrediyorlardı. Hayat-ı içtimaiyelerindeki sadelik ve ahlaklarındaki saffet hasebiyle müntehirenin cüret-i fevkaladesine karşı çoğu mütehayyir ve mebhut kalan kadınlarımız bu tafsilatı istima ederken birer tavır-ı istizaeyle entarilerinin yakalarını ısırarak:

“Ah kardeş ah... Evlere barklara şenlik... dostlar başından irak... dinledikçe içim hun oluyor. Biçare kadın gençmiş, güzelmiş, nurtopu gibi bir de evlatçığı varmış. Kocasını da âlâdan âlâ delikanlı bir beyefendiymiş. A zavallı kadıncağız, neydi zorun ki yavrucuğunu öksüz, kocanı bekâr bırakarak tatlı canına kıydın gitti. Allah kimseleri şaşırtıp da böyle kötü yollara düşürmesin. Alnının ne kara yazısı varmış...”

L. Hanım: “Aman, büyük söyleme kardeş... Hepimiz de kadınız. Ne oldum dememeli, ne olacağım demeli.”

T. Hanım: “Oh olsun kahpeye... Helalini bırakıp da haramla fink atmaya başlayınca işte sonu böyle olur. Çok şükür aptesimden şüphem yok elhamdülillah... Her kötü fiilin bir cezası vardır. İşte bu ettiğini bulmuş.”

C. Hanım: “Hanım, öyle demeyiniz. İç yüzünü Rab-bimden başka kimse bilmez. Bazı erkek vardır, böyle fenalıklara sebebiyetlik verir. Adeta çanak açar. İşte bir tanesi de benim başımda... Beni aldığı vakit nur gibi bir kızdım.” Eliyle işaret ederek: “Şu kadcarcık kıymetimi bilmedi. Eve

gelir gelmez hizmetçi kızıdan başladı. Sonra komşuya göz attı. Daha sonra neler neler, neler de neler... anlatmakla bitmez tükenmez. Bana da hiç mi hiç göz açtırmadı. Ayda yılda bir sokağa çıkacak olsam, 'Kaşlarını kapa, yüzünü ört, önüne bak!' diye azarlara azarlara burnumdan getirirdi. İşte ömrüm böyle heba oldu gitti. Şimdi saçına sakalına ak düştü. Dükkânda sermaye, vücudunda kuvvet kalmadı. Artık maşallah, vaktiyle evine geliyor. Civanlığı başkalarınınındı, şimdi kadidi bana kaldı... Ne denir? Geçişme dünyası bu... İşte sükût edip gidiyorum.”

İki taze birbirinin yavaşça kulağına:

“Bu kadın da münasebet olsun olmasın hep gençliğinden, güzelliğinden bahseder. Bin defa dinleye dinleye bıktık. Tazeliğinde nur gibi kızmış. İşit de inanma! Bildim bileli bu kadının yüzü buruşuk, saçları boyalıdır. Eski güzelliğinden çehresinde şu kadcarcık bir nişane yok. Artık böylesi sokağa ister peçeli çıksın, ister peçesiz... Onu kıskanan kocanın aklıyla beraber midesine de turp sıkayım. İntihar eden genç kadından kendine dair kıyas çıkarıyor. Artık buna da patlar mısın, çatlar mısın!”

M. Hanım: “Zavallı kadının ne kadar kabahati olsa da o artık bu dünyadan elini eteğini çekmiş. Süngü depreşmesin, artık onun aleyhinde söz söylemek iyi değildir. O suçunu kanıyla temizlemiş. Dünya bu, daha nelerim var nelerim... koca sayesinde at, araba, debdebe, saltanat... sürmedikleri safa, etmedikleri zevk kalmayan nice hanımefendiler tanırım ki yemedikleri halt bırakmıyorlar. Bunlardan hiçbirinin aklına kendini öldürmek değil bir taraflarına iğne sokmak bile gelmiyor. Meşhur kelimedir, kadınlar da fukaranın hastalığı, kibarin ...luğu¹ belli olmazmış.

* * *

1. 1948 baskısında “orospuluğu” şeklinde yazılmıştır. (Y.N.)

Gazetelerde vakanın müntehirenin sarı saçlarını rüzgârın şiddet-i vezanına karşı saçarak sandaldan dalgaların muhacemat-ı akuruna tevdi-i vücut eylediği andaki kısım-ı fecisine gelince samilerden çoğunun gözleri sulanıyor, hele, “Dur ben odadan çıkayım da orasını sonra oku, gece rüyama giriyor. Pek fena oluyorum,” diyenler de bulunuyordu.

Kadınların bu vakayı istimadan mütevellit teessürat sevgiyle yürüttükleri muhakemelerinde insicam-ı mantikiden mahrum görünen o sözlerinde anlayanlarca derin bir felsefe-i nisviyet gizliydi.

2

Gazetelerin evvelce yazdıkları tafsilatı bazı mertebeye tekzip ve tağyiren ve her gün yeni tahkikat ve haberler ilavesiyle verdikleri malumata ve efvah-ı nasta dolan şayiata nazaran vaka-i intiharın suret-i güzeranı şöyledir:

Büyükada’da Hristos Caddesi’nde müsteciren sakin Nezih Bey’in zevcesi Aynınur Hanım’da birkaç zamandır asabi rahatsızlık peyda olur. Zevcinin huzurundan kaçmak, yalnız odalara çekilip düşünmek, hazin bir sü-kût, melül bir tefekkürle çamlıklarda tek başına gezinmek. Bila-sebep zahirî vehleten bir ağlama tutturmak gibi ahval-i merdümgirizane ve meyusane görülür. Adanın havası bu asabiyeti teşdide sebep oluyor zannıyla hasta birkaç defa Erenköyü’ne ve Boğaziçi’ne naklolunur. Fakat hiçbir yerde duramaz. Yine adayı, çamlıklar içindeki vahdet-i hazinaneyi ister. Bazı etibbanın tavsiyesi üzerine bu arzusuna muhalefet edilir. Bu hal-i ma-

razinin ara sıra bir devre-i ifakate girdiğini zannettirecek iyilik ve sükûnet zamanları da olur.

Eylülün yirmi ikinci perşembe günü Aynınur Hanım öğleden sonra ince İngiliz şayağından¹ mamul, açık, barudi² ve yine o rengin koyusu, ipekli harçla³ müzeyyen yeldirmesini⁴ giyer. Krem rengi bürümcük⁵ başörtüsünü örter. Samani ipek eldivenlerini takar. Şemsiyesini, el çantasını alır. Sokağa çıkmaya hazırlanır. Hane halkından bu cevalanına iştirak etmek isteyenleri reddeder. Yalnızca gezeceğini söyler. Hane kapısından çıkıp bahçeden esna-i mürurunda dadısının kucağında üç yaşındaki oğlu Naim'e tesadüf eder. Çocuğu alır. Rikkat-aver bir şefkat ve tahassür-i maderanıyla defaatle göğsüne bastırır. Masumun pembe çehresini hararetle yaşlara gark eder. Birkaç defa elini kalbi üzerine vaz ile gözleri süzülerek baygınlık halleri geçirir. Besbelli daha ziyade zaafına mağlubiyetten korkarak Naim'i yine dadısına iadeyle hemen kapıya doğru koşar. Arkasından masumun, "Anneciğim, nereye gidiyorsun, beni de götür," feryadına karşı, "Şimdi geleceğim cicim, sakın ağlama e mi!" son hitabı ve birkaç büka hıçkırığıyla mukabele eder. Parmaklıkları kapıdan çıkar, kaybolur.

Aynınur Hanım ebrulu, menevişli⁶, gül yaprağına benzeyen pembe beyaz müdevver siması, ela, iri fakat biraz durgun, süzük gözleri, başörtüsünden taşan altın saçları, balık etinde bülent kameti, pür-haşmeti ve ha-

1. Kaba dokunmuş, dayanıklı bir çeşit yün kumaş. (Y.N.)

2. Koyu gri renkte olan. (Y.N.)

3. Giysiler dikilirken kullanılan tamamlayıcı veya süsleyici şeyler. (Y.N.)

4. Kadınların çarşaf yerine kullandıkları, başörtüsüyle birlikte giyilen haff üstlük. (Y.N.)

5. Ham ipekten dokunmuş giysi kumaşı. (Y.N.)

6. Bir yüzeyde renk dalgalanması sonucu görülen parlaklık, hare. (Y.N.)

lavet-i reftarıyla geçtiği yerlerden celp-i enzar-ı ağıyar edecek hilkatte bir kadındı. Fakat bir dereceye kadar biçarenin hastalığına muttali bulunan civar ahali vakitli vaktisiz orada burada ona tesadüfe alışmışlardı. Binaenaleyh o gün böyle tek başına geçmesi kimsede büyük bir merak ve teccüs uyandırmaz.

Komşulardan bir-iki madama nazikane ve mütebesimane baş sallamasıyla selam vererek yokuş aşağıya yürür. Çamlıklara sapmaz, doğru iskeleye iner.

Kayınvalidesi gelinini uzaktan tarassut ettirmek üzere arkadan uşak saldırır. Fakat takip olunmak havfıyla arada bir ardını teccüstüden hali kalmayan Aynınur Hanım uşağın oraya buraya sinerek hatavatını tarassutta olduğunu görür. Herifi yanına çağırır. Heybeli'de muhibbesi Seza Hanım'ı ziyarete gideceğini, kendini takibe mahal olmadığını beyanla savar.

Hanımın Heybeli'deki muhibbesi Seza Hanım'ı haftada birkaç defa ziyareti kadim bir âdeti olduğunu hizmetkâr bildiğinden bu cevaba kanaatle haneye avdet eder. Hanım bu takip belasından kurtulunca o aralık Heybeli'ye hareket etmek üzere düdük çalan römorköre¹ hemen atlar.

Vakanın bundan öteye bir kısmını sahibe-i sergüzeştin kendinden dinleyeceğiz. Müntehirenin sandalda bıraktığı el çantasından kurşunkalemıyla muharrer şu mektup zuhur etmiştir:

Ben hâlâ yaşıyor muyum? Oh, Rabbim, neredeyim? Müşemmes, la-yetenahi bir gök, muattar çamlar, bi-payan mavi ufuklar, fesahat-abad, mütelatım, pür-heyecan bir deniz amakına, muzlim kişver-i esrarına doğru nazarımı

1. Yedeğinde başka taşıtlar götüren taşıt ve özellikle deniz taşıtı. (Y.N.)

çekiyor... O inilti nedir? Rüzgâr... Tabiatın hitabeti. Bu eninlerin hep bana mı? Ne söylüyorsun? Zihnim pek karışık... anlayamıyorum. Senden istiane edenler için lisan-ı tesliyetin bu mudur? Ah, nafile... artık bana teselli kârger olmaz. Gönlüm inleye inleye her tarı bin pare olmuş mahrum-ı nağme bir alet-i haraba döndü. Artık seninle hem-ahenk-i teessür olamam. Yetişir, sus... İnleme... İşte dalgalar çırpına çırpına beni davet ediyorlar. Geliyorum. Siz gur-ı istihlasınıza çekip yuttuğunuz vücutları bütün âlâm-ı dünyeviyelerinden kurtarır mısınız? Fakat rica ederim. Benimki pek bitap-ı ıstıraptır. Onu çok hırpalamayınız. Pek incitmeden niam-ı sükûn ve istirahat-bahşanızla uyutup mesut ediniz. Dünyada bi-mana bulduğum bu mesudiyet sözünün medlul-i uhreviyesine beni erdiriniz.

O ne? Hazin bir cıvıltı. Ne kadar ruh-nevaz bir ses... Başucumdaki çamda bir kuş ötüyor. Hayır, kuş değil, Naim beni çağırıyor. Şimdi gelirim dedin, gittin, anneciğim, niye gelmiyorsun, diyor. İşte bakınız, pırrr diye uçtu. Yine kuş oldu. Zavallı mahlukçağız senin de yuvanda yavruların var mı? Bir lokmacık vücudunun lezzet-i ekli tamahıyla insanlar seni vurdukları vakit öksüz-cüklerine kim bakar? Karşiki ağaca kondu, yine ötüyor. Çağırma Naim, gelemem. Senden evvel dalgalara söz verdim. Anasız kalan kuş yavrularıyla beraber seni meleklerle emanet ettim. Çünkü işte beni de bir sayyad-ı bi-aman öldürüyor.

Sükûnet-i ebediyeye vusulden evvel daha insanlarla görülecek hesaplarım var. Şu vakit-i veda ve teessürümde bile onlara meram anlatmak külfetinden azade kalamıyorum. İntiharımdan sonra zabıta belki birçok kimse-leri rahatsız eder. Bu hususta kimsenin zaafı, günahı yok. Kabahat bende, hilkıyetimde, zaaf-ı asabımda. Başka kadınların hafif bir nezle geçirir gibi daima savuşturdukları bir sadme-i kalbiye bende iltizamı na-pezir bir ceri-

ha şeklini aldı. İşte marizini götürüyor. Bu dert, afat-ı kalbiyenin en müthişi... Kalp mi? Efendim, size yemin ederim ki Cenab-ı Halık bazı kimseleri bu uzuvdan mahrumen yaratmıştır. Dünyaya âmâ gelenler olduğu gibi kalpsiz doğanlar da var. Size bunu bir macerayla ispat... macera mı! Hayır, hayır nöbet geçiriyorum. Affedersiniz, ne söylediğimi bilmiyorum...

Kimsenin bi-huzur edilmemesi için zabıta memurlarına işte bugünkü harekâtımdan hesap veriyorum:

Yavrumu deraguşla evimden çıktım. Beni takip eden uşağa Heybeli'de Seza Hanım'a gideceğimi söyledim. Fakat o zavallı kadının semtine bile uğramadım. Onun hiçbir şeyden haberi yok. Hava açık, sert bir poyraz esiyor. Maksadım intihar. Lakin nerede, nasıl? Daha bunu pek kararlaştıramadım. Römorkörde giderken beyaz köpüklü dalgalar nazar-ı iştihamı celp etti. Bir hareketi seriyeyle kendimi küpeşteden bunların arasına salıvermek... Fakat ölmek için bu sureti pek emin bulmadım. Arkamdan bir-iki çımacı atlayarak beni zırıl zırıl sularım aka aka vapura alırlar.

Bu intihar değil bir maskaralık olur. İnsanların hali pek tuhaftır. Beşeriyetin belki kabil-i tedavi olabilecek ıstırabatıyla inim inim inleyenlerin teskin-i âlâmına vakit-i lazımede koşmak kimsenin aklına gelmez de böyle benim gibi bi-tahammül-i azap kalarak inkıta-ı elemelerini mevttte arayanların bir insaf-ı makûs ile tahlislerine şitab ederler. Doğrusu büyük mürüvvet...

Ben öyle bir yerde ölmek isterim ki cesedim tabiatın na-kabil-i keşif bir hufresine gömülerek insanların takibatından ebediyen masun kalsın. Bu ka'r-ı na-yab, bu muzlim kuyuyu nerede bulacağım?

İşte bu mezar-ı istirahatimi aramak için vapurdan çıktım. Çamlıklara yayan gitsem, tek başına genç bir kadın celp-i enzar edebilirim. Bir tanıdığa tesadüf etmek

korkusu da var. Körüğünü örttürerek bir faytona atladım. Enzardan masuniyet için mümkün olabildiği kadar bir köşeye çekilip büzüldüm. Arabacı sordu:

“Hanumefendim nereye?”

“Turlayacağız.”

“Hangi taraftan başlayalım?”

“Şafak Bahçesi tarafından.”

Araba eczacının köşesinden döndü. Cezirenin şark cihetine doğru uzanan yokuşu tutturdu.

Beni gören de olsa, süslü bir hanım tenezzühe gelmiş, diyeceklerdi. Hanesinde sadık, müşfik bir zevçle masum bir yavru bırakarak ölüm aramaya çıkmış bir kadın olduğumu kimse anlayamayacaktı. Araba kim bilir kaç seneden beri denize karşı kaimen birer tavır-ı tefekkür ve ihtiram almış gibi bir sıraya duran servileri geçip sola döndükten sonra yokuş bitti. Sol tarafı kilise iradı olan birer katlı haneciklerin alçak bahçe duvarlarından ve sağ ciheti meyilli bir set halini almış çamlıktan müteşekkil bir yoldan gidiyorduk. Buradaki çamlar biraz seyrek fakat cesim, bülent ve sayedardı. Çam yeşilliklerinin daimi sukut-ı senevileriyle kaygan bir zemin peyda eden o sayeler altında sonbaharın beyaz, sarı çiçekleri ibtisam-ı hazinlerini saçmaya başlamışlardı.

Duvar cihetinde bir ufak türbe görüldü. Pencerele-ri demir parmaklıklarla mücehhez. Fakat camları kırılmış. Vasitteki kabrin etrafında ila-i semavattan inerek dizlerini büküp birer vaz-ı niyaz ve huzu aldıktan sonra önlerindeki mermer kâselere dumu'-nisar-ı tahassür olurken tahaccür etmiş zannolunan kanatlı melek suretleri görülüyordu. Senelerden beri bu mermer gözler artık ağlamaktan yorulup durmuş, kâselerde de katre-i matem kalmamış, hep kurumuştü.

Ben bu mezarın hikâyesini dinlemiştim. Bu türbeyi kırk beş sene evvel bir zevç, hatıra-i zevcesini tebcilen

bina ettirmiş. Uyu bahtiyar kadın, uyu... Muhabbetine, hürmetine ispat-ı istihkak ettiğin bir zevcin sana nigâhban tayin eylediği bu meleklerin kanatları altında uyu... Fakat of... Duş-i bedbahtanelerinde lanet-i zevçleriyle tebdil-i âlem eden kadınlar hangi mezarda? Nerede yatacaklar? İşte ben onu arıyorum.

Çamların, servilerin gölgeleri, loşlukları içine gömül-müş manastıra benzer ebniyeler, hüzün-aver bahçeler, deniz-nazır setler. Yine birkaç mermer mezar. Bugün her şeyden ziyade bu makabirin sükûnet-i mutlakalarına imreniyorum. Bugün bunlarla aramda büyük bir incizap var. Bu ahret evlerinin sekenesi dünyanın sefil, haris, zalim idarelerinden kurtulmuş, büldan-ı maneviyeye dahil olmuş.

Şafak Bahçesi'ni geçtik. Manivelayı yoluyla tedvire pek kuvveti yetişmeyen bir kız çocuğu sundurmanın altında laterna¹ çalıyor. Biri erkek diğer iki çocuk da birbirine sarılarak temposu lüzumundan pek ağır ve taktili perdelerden çıkan bir vals havasıyla oynamaya uğraşıyorlardı.

Araba yürüdü geçti. Heybeliada biri küçük diğeri nispeten büyük, karşı karşıya iki dağdan müteşekkil. İşte bu teşkilattan dolayı Rumca ismi olan *Halki* tabir-i Yunaniyesinden “heybe”yi çıkarıvermişler. Büyük cebelin şark cihetindeki sırtında denize muvazi olarak açılmış açık bakır renkli toprağı tertemiz bu yoldan gittik. Yolun tarafeyni çamlık. Yukarı bakılınca nazar koyu yeşil çamları atladıktan sonra berrak, saf, duru mavi semaya mülâki oluyor. Aşağı cihetine bakarsanız enzarınız yine yeşil çamlar üzerinden kayarak nil-gun bir denize iniyor. Bu aşağılıkı sırtın pek sarp mahalleri var.

Araba bu uçurumların önünden geçerken aşağıya yuvarlanıvermeyi ne kadar arzu ettim. Tasviri diğer in-

1. Bir kolun çevrilmesi suretiyle çeşitli havalara çalan, org türünden, sandık biçiminde, sırtta taşınır seyyar çalgı. (Y.N.)

sanların tüylerini  rpercecek bu kaza benim için ne büyük bir saadet yerine geçecekti.

Fakat bu temenni-i Őedidim husul bulmadan araba salimen am Limanı'na indi. Cezirenin en m rtefi noktası olan değirmen tepesinden cebel iki kolunu aşağıya uzatarak sanki denizin ufak bir kısmını aguŐuna almak istemiŐ. Őimal cihetinden kopan poyrazın Şiddet-i vezanına rağmen buradaki limancığın suları bu iki yeşil kolun arasında uyuyordu.

Arabacı buradaki iki gazinodan hangisine gideceğimi istinzacen durdu.

“Gazinolara yanaŐma. Arabadan inmeyeceğim,” dedim. Bu yerler bende evvelce hayatımın en ruh-efza aksam-ı bahtiyaranesinden madudken Şimdi pek dil-suz birer Şekil alan pek çok hatırat-ı elemiye uyandırıyor. Bugün o hatıratı canlandıracak elvah-ı tabiiyeyle karşı karşıya gelmek cesareti g steremeyeceğim. Evet... O kuvvet, o takatten mahrumum. İŞte, istiyorum ki  l m dimağımdan bu hatıratı külliyen silsin. Ebediyen yok etsin.

Suret-i intiharım hakkında zabıtaya karşı kendi elimle hazırladığım Şu fezleke de bu hatıratıma kadar irca-i nazara lüzum yoktur.

Dağın yamacına doğru baktım. amlar arasında kırmızı boyalı jandarmanın kulübesi gözüme iliŐti. Bu d Ő nd klerimin bütün led nniyatı ve intihar hakkında o andaki kararım zabıtaca bir kuvve-i maneviyeyle keŐfedilerek derhal tevkif olunuvorecekmiŐim gibi kalbime büyük bir korku geldi. Hemen arabacıya haykırdım:

“ek, ek! Arsenios Manastırı'nın önüne doğru ek.”

Araba düz l k üzerinden koŐmaya başladı. Bu defa limanın garp cihetindeki yokuŐa saldırdı. Biraz dolambaç merdivene benzeyen bir sapaktan dönerek çıktık. Yolumuz yine d zlendi.

amların arasından uzanan, toprağı sarı, düz bir

yoldan gittik. Gittik... Nihayet bu tarik biraz genişleyerek ikiye ayrıldı. Sola, cenup cihetine saptık. Etrafı çamlarla muhat, tiyatro dekoruna müşabih bir meydancığa girdik. Bu dekorun müntehasında ve cesamet-i tabiiyede odundan bir salıp görünüyordu. Oh, Yarabbim, dedim, nereye gitsem insanların canavarlığına ait karşıma bir alamet çıkıyor. Hazreti Mesih aleyhinde reva görülen işkenceyi mümessil eden bir şekil-i hiras-aver.

Bu salıp, manastırın methaline alametti. Önünden geçerken arabacım elinin üç parmağını bir araya toplayarak haç çıkardı. Methalinden girdik. Yine cesim mermerler. Demir şebekeler altında muntazır-ı haşir birkaç ölü. Arabadan indim. Bir bahçeciğe girdim. Sağ tarafta duvarı badanalı, taştan bir ufak kilise. Penceresinden baktım. Hazreti Meryem, kucağında tıfıl Mesih, önlerine ikad edilen kandilin mermer zemin üzerine düşürdüğü mühteş daire-i nuraniyeye bir nazar-ı fütur-engiz atfederek kaimen duruyor. Bütün tesavir-i aziz bu ibadethanenin loşluğunu izale edemeyen kandillerin kuvvetsiz ziyaları altında rüzgârın çamlardan kopardığı inilti ninisiyle sanki hep uyukluyorlar.

Bir ufak kapıdan geçtim. Marmara'ya nazır bir sedde çıktım. Sol tarafta üç yanı tente peykeli bir çardak. Kilise cihetinde birer katlı birkaç zaviye. Peykeye oturdum. Ateşler içinde yanan başımı koluma dayadım. Kışın fırtınalı, kasvetli, soğuk günlerinde sincabi¹ bulutlar altında ruhumu üşüten, yazın mehtaplı, o pür-şiiir ve hülya-i sevdavî münevver gecelerinde zihnimi istiğraklara düşüren Marmara semayla kavuşup hem-aguş oluncaya kadar uzanıyor. Dalgalar birbirini cenuba doğru kovalıyorlardı.

Piş-i nazarımdaki bu müteharrik levha-i tabiat artık

1. Kahverengi ile kurşun rengi arasında bir renk. (Y.N.)

son hisse-i rüyetim, son seyrangâh-ı hayatım olacaktı. O gün bu zavallı vücudum bütün akrabamdan, bütün beni sevenlerden uzakta, kim bilir nerelerde, hayattan mevte geçecekti. Ölüm, ressamların onu tasvir ettikleri eli tırpanlı bir iskelet suretinde dalgaların üzerinde gezinerek siyah çukur gözleri, dudaksız dişleriyle bana acı, mahuf tebessümlere başladı. Titredim, nâ-kabil-i tarif bir yeis yüreğimi koparıyordu. Ölüm korkusu beni niyetimden vazgeçiremez. Ben ona mahkûmum. İstırap-ı mevt hayatın çektiği acılar yanında mutlak hafif kalır.

Gözlerimden seylan eden yaşları mendilimle silmekteyken kulağıma hafif bir mırıltı geldi. Başımı çevirdim. Uzun saçları, sakalı keten gibi bembeyaz kesilmiş bir rahibin bana selam verdiğini gördüm. Bu pirifani o anda bana münteha-i hayatın bir timsali gibi göründü.

Hayatın çehrelere bahşedebileceği son mükâfat işte bu beyazlıktı. Bu mükâfata ermeden ölenler mazlum adediliyor. Acaba bu haklı bir dava mıdır? Ben bu mazlumiyeti asgar sinnde değil ıtval-i ömürde vefat edenlerde görüyorum. Hiç doğmamanın en büyük bahtiyarlık olduğuna şüphem yok. Bu kârgâh-ı kazaya bir kere düşen için senelerin her türlü bar-ı sefalet ve meşakkatine vücudunu ezdiren ezdiren, sinn-i hereme arız emraza tepelete tepelete, duçar-ı gaye-i zaaf olan her uzvu ika-i vazifeye davet için türlü vesait-i tembihyeye ve ekseriya gülünç çarelere müracaat ede ede cebrî, ne'vema suni bir hayatla yaşamaya uğraşmaktaki bahtiyarlığı –bunu iddia edenlerin serdeyledikleri felsefelerindeki kuvvete rağmen– ben anlayamıyorum. Fakat hayat ne kadar sa'bü'l-mürur, ne kadar acı bir beliye olsa yine bu meraret kalplerden ölüm korkusunu izale edemiyor. Bu korku olmasa yahut bunu hiçe indirecek bir suhulet temin edilse hayatı alkışlayanların nikbinane felsefelerini gülünç gösterecek bir kesretle intiharlar çoğalır. Belki dünya yarı yarıya

boşalırdı. Bazen elem ve sefalet-i hayat o mertebe tezyit-i şiddet ediyor ki işte böyle benim gibi ölüm acısına, o korkuya da meydan okuyanlar bulunuyor.

Hüküm-i umumiyle tamamen makûs olan kendi nazariyemce bu hayatın en büyük mazlumları atvel ömür sahipleri olduğundan benim dört ömrüme müsavi bir hayat-ı medide görmüş bulunan bu salhurde rahip çektiğim meşakkın dört mislini geçirmiş demekti. İşte bu sebeple nazarımda pek muhteremdi. Sebebini pek tahlil edemeden insanların ihtiyarlar hakkında ibrazına uğraştıkları hürmetin saiki yine bu olsa gerek.

İhtiyar rahip esasını kakarak, dumanlanmış kırmızı gözleri üzerinde parlayan gözlüğün camları altından bana bakarak yeni yürümeye alışan çocukların sendelemelerini andırır reviş-i batıyla yürüdü. Peykeye oturdu.

Hemen kalktım, elini öptüm. Bütün damarları sayılabacak kadar kadid olmuş bu ele dudaklarımın an-ı temasında gözlerimden bir-iki katre döküldü. İhtiyar o zaman beni dikkatle süzerek Rumca şivesiyle, “Kızım niçin ağlarsın?” Eliyle gökleri, denizleri, ufukları göstererek, “Bak, Allah bize neler ikram etmiş. Böyle ferahlık yerde ağlanır mı?” dedi.

“Rahip efendi,” dedim. “Buraları ferah fakat benim gönlüm dar. Kalbimde büyük bir sıkıntı var. Benim için dua ediniz, Allah bu sıkıntıdan kurtarsın.”

“İstersen sana ferahlık için okuyayım?”

“İsterim efendim, inayet etmiş olursunuz.”

Hemen ihtiyarın önüne oturdum. Rahip sağ elimin üç parmağını bir araya toplayarak alınma temas ettirdi. Beyaz bıyık ve sakalı arasında pek esmer duran dudakları harekete başladı. Cüppesinin burnuma pek yaklaşmış olan geniş kolu günlük¹ kokuyordu.

1. Tütsü için kullanılan bir çeşit ağaç sakızı. (Y.N.)

SEVDA PEŞİNDE

HÜSEYİN RAHMI GÜRPINAR

Açıklamalı
Orijinal Metin

Bir kadının gönlüne cidden sahip ve hâkim olmadıktan sonra onu cebirle, kahırla kendinize ram etmiş görünmekte ne lezzet bulunur?

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın uzun yıllardır gölgede kalmış, değeri anlaşılmamış bir başyapıtı olan bu roman, kadın-erkek ilişkilerinin bugüne göre bile ileri bir noktada tartışıldığı bir eser. Rızasız evlilikler, deliliğe varan kıskançlıklar ve yasak aşkla örülen hikâyeye, edebiyatımızda kadın haklarının konu edildiği en önemli romanlardan biri olarak karşımıza çıkıyor.

Edebiyatımızın en cesur yazarlarından Hüseyin Rahmi Gürpınar, en iyi olduğu konulardan birinde, aile içi ilişkiler konusunda hepimize önemli bir ders veriyor. Yer yer polisiyeye de dokunan konusu ve kurgusundaki dönemini aşan özgünlükle de *Sevda Peşinde*, üzerinde ciddi ciddi durulmayı hak eden, sıra dışı bir roman.

#edebiyatımızınmirası #kadınerkekilişkileri #yasakaşk #adalar
#mektuplaşmalar #ilkaşk #kıskanmak #cinayet

Kapak İllüstrasyonu: Furkan Pehlivan

 can roman

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinlari

ISBN 978-975-07-4072-5

9 789750 740725